

Ks. JAN DUDZIAK

KOLEGIUM KONSULTORÓW, JEGO STRUKTURA ORGANIZACYJNA I ZADANIA *

WPROWADZENIE

Tytułem wprowadzenia należy skonstatować, że sama idea Kolegium Konsultorów wywodzi się z Soboru Watykańskiego II, który w Dekrecie o posłudze i życiu kapłanów oraz w Dekrecie o pasterskich zadaniach biskupów w Kościele rzucił hasło a zarazem postulat stworzenia ścisłej więzi pomiędzy Biskupem a duchowieństwem diecezji¹. Do realizacji tego postulatu okazały się konieczne nowe struktury kapłanów w diecezjach.

Co do Rady Kapłańskiej idea soborowa została od razu zrealizowana, gdyż zaleciło ją już motu proprio pap. Pawła VI „*Ecclesiae sanctae*” z 6 sierpnia 1966 r.² Natomiast Kolegium Konsultorów pojawiło się później, dopiero na warsztacie prac Komisji dla Rewizji Kodeksu Prawa Kanonicznego i zostało rzeczywiście w nowym Kodeksie formalnie przewidziane, jako instytucja kolegialna, ze wszystkich innych struktur doradczych niewątpliwie najbardziej zbliżona do współsprawowania rządów diecezją³. Kolegium Konsultorów wyrasta więc bezpośrednio z soborowej teologii Kościoła Partykularnego i uczestniczy w jego najgłębszej tajemnicy zbawczej.

UKONSTYTUOWANIE SIĘ KOLEGIUM KONSULTORÓW I JEGO PRAWNY CHARAKTER

W świetle nowego ustawodawstwa ogólnokościelnego Kolegium Konsultorów jest z jednej strony integralną częścią Rady Kapłańskiej i z nią razem działa, zgodnie z wytyczoną jej rolą. Z drugiej jednak strony ma ono wyraźnie oddzielną, własną rolę do spełnienia. Można zatem i musi się mówić o podwójnej podmiotowości i osobowości prawnej tego zespołu. Raz — o wspólnym podmiocie z Radą Kapłańską, a drugi raz — o jego własnej, autonomicznej podmiotowości⁴. W obydwu razach jest ono,

* Artykuł jest poszerzoną wersją wykładu ogłoszonego na sesji Kolegium Konsultorów we Wrocławiu (29 kwietnia 1986 r.) oraz na posiedzeniu Koła Teologicznego w Tarnowie (16 grudnia 1986 r.).

¹ *Presbyterorum ordinis*, n. 7; *Christus Dominus*, n. 16.

² *Ecclesiae Sanctae*, n. 15.

³ „Spośród członków Rady Kapłańskiej biskup diecezjalny powinien w sposób swobodny mianować niektórych kapłanów, w liczbie nie mniejszej niż 6-ciu i nie przekraczającej 12-tu, którzy by stanowili przez okres pięciu lat kolegium konsultorów, wypełniając zadania określone przez prawo”. *Kodeks Prawa Kanonicznego* (będzie używany skrót KPK), kan. 502 § 1.

⁴ Takie założenie ujawniło się już w dyskusji na posiedzeniu Papieskiej Komisji

według prawa kodeksowego, strukturą obowiązującą w ustroju diecezjalnym. Rada Kapłańska jak i Kolegium Konsultorów muszą więc obecnie istnieć i działać w Kościele partykularnym. Przy czym Rada Kapłańska jest jakby korzeniem, z którego wyrasta Kolegium, by z kolei osiągnąć również samostność odnośnie wielu problemów oraz działań.

Kodeks pap. Jana Pawła II żąda zatem ustanowienia w każdej diecezji Rady Kapłańskiej i nazywa ją „Senatem Biskupim”, reprezentującym wszystkich duchownych⁵, Kolegium Konsultorów zaś jest częścią składową tego „Senatu Biskupiego”. Kanon 502 § 1 Kodeksu postuluje bowiem, by Biskup właśnie spośród Rady Kapłańskiej, a nie skądinąd, utworzył tę strukturę do specjalnych zadań, jaką jest Kolegium. Ma to być przy tym „swobodna nominacja”, a więc bez zasięgania opinii Rady Kapłańskiej, minimum sześciu, a maximum 12-tu kapłanów. Prawodawca bierze tu już z góry pod uwagę mniejszą lub większą rozległość diecezji i sam decyduje o liczebności tego Ciała. Szło tu, jak należy przypuszczać, o bardziej operatywne, łatwiejsze np. do częstszego zwoływania, więc niezbyt duże Ciała do pewnych ściśle oznaczonych funkcji.⁶ W wypadku, gdyby spośród minimalnej liczby sześciu któryś z konsultorów przestał spełniać swoją funkcję podczas danego pięcioletnia, biskup diecezjalny miałby obowiązek zamianować innego (lub innych) na jego miejsce do końca kadencji tak, by dopełnić najniższy wspomniany stan.^{6a}

Jeśli idzie o określenie osób na członków Kolegium, to w pewnym sensie pozostawia ją Kodeks w gestii Konferencji Episkopatu, by ewentualnie ta sprawa mogła być jednolicie rozwiązana w danym kraju. Otóż Konferencja Biskupów jest władna zarządzić, by zadania Konsultorów mogły być powierzone kanonikom Kapituły Katedralnej⁷. W wypadku takiego zarządzenia, musieliby się mu podporządkować wszyscy biskupi diecezjalni należący do Konferencji. Ale też musiałyby ono otrzymać dwie trzecie głosów uczestników Konferencji posiadających głos decydujący⁸. Nie wystarczyłaby tu więc większość bezwzględna lecz musiałyby zaistnieć większość kwalifikowana. Jest już oto wiadomo, że w Polsce po wszechstronnej dyskusji w łonie Konferencji Episkopatu, ukazała się najpierw przejściowo decyzja za Kapitułami, później jednak wzięła górę decyzja przeciwna⁹. Biskupi będą więc mianować członków Kolegium w zasadzie spoza Kapituł Katedralnych. Oczywiście mógłby Biskup mianować niektórych członków Kolegium także z grona kanoników gremialnych Kapituły Katedralnej, należących do Rady

dla Rewizji Kodeksu odbytej w dniach od 20 do 28 października 1981 r. w auli Synodu Biskupów. Zob. Relacja z tej dyskusji, w: *Communicationes*, XIV-2(1982) 217—218. W dyskusji tej nie rozstrzygano co prawda teoretyczno-prawnej kwestii o odrębnej podmiotowości Kolegium, nie to bowiem było jej celem; lecz wyraźnie na ten problem wskazano. Por. N. R u f, *Das Recht der katholischen Kirche nach dem neuen Codex Iuris Canonici für die Praxis erläutert*. Leipzig 1985, s. 118.

⁵ „W każdej diecezji powinna być ustanowiona Rada Kapłańska, czyli zespół kapłanów będący jakby senatem biskupa i reprezentującym prezbiterium”. Kan. 495 § 1. Chociaż nakaz ustanowienia Rady jest tu zredagowany bezosobowo („powinna być ustanowiona”) to jednak z innych kanonów jasno wynika, że ustanowienie to jest wyłącznym prawem i zarazem zobowiązaniem samego biskupa diecezjalnego, z wyłączeniem administratora diecezji, pełniącego funkcję jej tymczasowego rządcy.

⁶ Zob. Relacja z posiedzenia Papieskiej Komisji dla Rewizji Kodeksu z października 1981 r. *Communicationes*, jw., s. 218.

^{6a} Zob. Odpowiedź Papieskiej Komisji dla Autentycznej Interpretacji Kodeksu, z dnia 11 lipca 1984 r. *Communicationes*, jw., XV-2(1984) s. 240—241.

⁷ „Konferencja Episkopatu może zarządzić, by zadania konsultorów zostały powierzone kapitule katedralnej”. KPK, kan. 502 § 3.

⁸ KPK, kan. 455 §§ 1—2.

⁹ Decyzja ta nie została dotąd opublikowana lecz jest powszechnie znana.

Kapłańskiej. Zapewne jednak nie powinien wprowadzać w tym właśnie celu do Rady Kapłańskiej całej Kapituły, by dać jej z kolei miejsce w Kolegium. Byłoby to działanie „in fraudem legis”, skoro Ustawodawca taką operację uzależnia wyraźnie od decyzji Konferencji Episkopatu.

Można by postawić pytanie, czy Biskup Diecezjalny jest władny zamianować jednego lub kilku biskupów pomocniczych członkami Kolegium Konsultorów? W świetle kan. 505 § 1 KPK mają to być „aliqui sacerdotes” — „niektórzy kapłani” — „s p o ś r ó d” członków Rady Kapłańskiej. W myśl zatem Kodeksu pap. Jana Pawła II odpowiedź jest jednoznaczna: Kolegium Konsultorów jest strukturą dla kapłanów. Ustawodawca nie wyklucza tu jednak z góry możliwości tworzenia się przeciwnego zwyczaju.

Chociaż Kolegium Konsultorów posiada równolegle z Radą Kapłańską pięcioletnią kadencję, to jednak odznacza się większą stabilizacją czasową. Bez względu bowiem na wygaśnięcie pięcioletnia Rady Kapłańskiej, jej rozwiązania przez Biskupa, czy też ustania z powodu wakansu diecezji, Kolegium trwa nadal aż do momentu zamianowania następnego, gdyby się miała ta nominacja z jakichś powodów przedłużyć¹⁰. Intencją kościelnego Ustawodawcy jest bowiem pięcioletnia kadencja Kolegium przy równoczesnej jego ciągłości tak by następne przejmowało urzędowanie bezpośrednio od poprzedniego, bez żadnej przerwy w czasie, chociażby z jakichś ważkich racji miała się przedłużyć kadencja poprzedniego¹¹. Przez ten przepis prawny przeziara jasna koncepcja. Kolegium ma się mianowicie z jednej strony odnawiać, ale też musi zapewniać kontynuację kierunku rządów diecezją, w zasadzie oczywiście w tym zakresie spraw, który Konsultorom został przydzielony. Ale też z tych oczekiwań Kodeksu Prawa Kanonicznego płynie wielka odpowiedzialność moralna Kolegium za dobro wspólne danego Kościoła partykularnego. Każdej bowiem funkcji w Kościele, każdemu uprawnieniu, odpowiadają powinności.

Komentatorowie pomijają na razie postawioną wyżej kwestię, że Kolegium trwa nadal także w tym wypadku, gdy Biskup rozwiązuje Radę Kapłańską jak gdyby karnie, bo „nie wypełnia zadania powierzonego jej dla dobra diecezji, albo poważnie go nadużywa”¹². W tej materii sam Ustawodawca nie konkretyzuje odpowiedzi, ściśle mówiąc, lecz pozostawia pewne niedomówienie. Czy jest to jednak prawdziwa „luka w prawie” („lacuna legis”)? Wydaje się, że nie. W gruncie rzeczy normę w tej materii mieści w sobie w sposób domyślny kanon 502 § 1, gdzie pięcioletnia kadencja Kolegium jest postawiona w sposób bezwzględny, nie dopuszczający żadnych wyjątków. Potwierdza się to ubocznie w wypowiedzi, jaką Papieska Komisja dla Interpretacji Kodeksu dała do kan. 502 § 1 (11 VII 1984 r.). Orzekła ona że gdyby jakiś duchowny przestał być członkiem Rady Kapłańskiej to mimo wszystko pozostaje nadal w Kolegium.^{12a} Kolegium więc na mocy tego kanonu jest pomyślane bezspornie przez Ustawodawcę jako oddzielna prawnie struktura od Rady Kapłańskiej. Gdyby bowiem w zamyśle Ustawodawcy było wyznaczenie Kolegium losu Rady Kapłańskiej w wypadku jej „karnego zniesienia”, wyraziłby on to bez wątpienia w normie kanonu 501 § 3. Biorąc pod uwagę postulat kanonu 17 KPK o interpretacji ustaw kościelnych według

¹⁰ „Po upływie jednak pięcioletnia wypełnia nadal swoje zadania, dopóki nie zostanie ukonstytuowane nowe kolegium”. KPK, kan. 502 § 1.

¹¹ *Commento al Codice di Diritto Canonico*, a cura di Mons. P. V. Pinto, Pontificia Università Urbaniana, Facoltà di Diritto Canonico, Roma 1985, s. 298—299.

¹² KPK, kan. 501 § 3.

^{12a} *Communicationes*, j.w., XV-2(1984), s. 240.

tekstu, kontekstu, miejsc paralelnych, myśli prawodawcy, powinniśmy przyjąć przedstawiony punkt widzenia. Jednakże gdyby się okazało pewne, że i Kolegium Konsultorów „nie wypełnia zadania powierzonego mu dla dobra diecezji albo poważnie go nadużywa”, to i ono mogłoby być przez Biskupa rozwiązane w oparciu o kanon 501 § 1. Działałaby tu zasada interpretacji z kanonu 17 KPK, wskazująca na cel ustawy, którym jest zawsze przede wszystkim dobro wspólne. Nie może być bowiem Kolegium postawione poza koniecznością służenia dobru wspólnemu diecezji inaczej niż Rada Kapłańska.

PRZEDMIOT DZIAŁAŃ PODPORZĄDKOWANY KOMPETENCJI KOLEGIUM KONSULTORÓW

Musimy tu mimochodem wspomnieć, że członkowie Kolegium Konsultorów jako równolegle należący do Rady Kapłańskiej, mają konsultacyjny udział w tych sprawach, które tejże Radzie przydziela Kodeks Prawa Kanonicznego. Jest to przedmiot określony na dwa sposoby, a mianowicie:

1. wszelkie „sprawy ważniejsze” dotyczące rządów diecezją, które Biskup wniesie pod jej obrady^{12b};

2. sprawy „wyraźnie w prawie określone”¹³.

Tymi wyraźnie określonymi sprawami, które Biskup musi poddać pod konsultację Rady Kapłańskiej są:

— Czy należy odbyć Synod diecezjalny? ¹⁴

— Jak należy obracać ofiarami materialnymi składanymi przez wiernych za posługi parafialno-religijne oraz jak należy wynagradzać kapłanów spełniających funkcje parafialne ¹⁵.

— Czy należy powołać do istnienia w diecezji Parafialne Rady Duszpasterskie? ¹⁶

— Czy w konkretnym wypadku należy zezwolić na budowę nowego kościoła? ¹⁷

— Czy można lub trzeba przeznaczyć jakiś kościół na cele świeckie, wyjąwszy wypadek, w którym kościół ten nie nadaje się już do sprawowania w nim kultu Bożego i nie ma możliwości odrestaurowania go? ¹⁸

— Czy można w danym przypadku nałożyć umiarkowany podatek na diecezjalne osoby prawne i fizyczne? ¹⁹

— Jaki konkretnie zespół kapłanów należy powołać w tym celu, ażeby Biskup mógł zasięgnąć opinii dwóch z nich przy usuwaniu proboszcza z parafii? ²⁰

We wszystkich wymienionych przypadkach, przewidzianych przez Kodeks, Rada Kapłańska ma głos doradczy, nie decydujący.

Natomiast, jeśli idzie o przedmiot działań zastrzeżony samemu Kolegium Konsultorów, to są nimi tylko tzw. „zadania określone przez prawo”²¹. Nie należą tu więc jakies zagadnienia dowolne, z którymi Biskup ma trudności,

^{12b} Tamże, kan. 500 § 2. Zob. E. Sztafrowski ks., *Podręcznik prawa kanonicznego*, t. II, Warszawa ATK 1985, s.

¹³ Tamże.

¹⁴ KPK, kan. 461 § 1.

¹⁵ Tamże, kan. 530—531.

¹⁶ Tamże, kan. 536 § 1.

¹⁷ Tamże, kan. 1215 § 2.

¹⁸ Tamże, kan. 1222 § 2.

¹⁹ Tamże, kan. 1263.

²⁰ Tamże, kan. 1742 § 1.

²¹ Tamże, kan. 502 § 1.

lub wobec których czuje wielką odpowiedzialność i chciałby je z kimś skonsultować, na kimś się oprzeć. Z takimi problemami, jeśli one są „ważniejsze”, o czym decyduje sam Biskup, winien się on odnieść w zasadzie do całej Rady Kapłańskiej. Mieści się w tym głębsza myśl eklezjalna nowego Kodeksu, by mianowicie przez swój bliższy związek z Biskupem, jaki z natury rzeczy posiada Kolegium Konsultorów, nie wyeliminowało ono ewentualnie zasadniczego zespołu doradczego na szczeblu ogólnodiecezjalnym, jakim musi pozostać Rada Kapłańska. Naturalnie Biskupowi pozostaje zawsze nieskrępowane prawo zasięgania opinii odnośnie rządów diecezją u wszystkich ludzi, których sam uzna za godnych tego. Ma zatem zawsze nieograniczone prawo zapytywania także swoich Konsultorów, bądź wszystkich razem jako Kolegium, bądź też ich części, bądź wreszcie wziętych pojedynczo. Rzecz w tym, że informacja lub dorada Konsultorów, poza ściśle kanonicznym przedmiotem konsultacji, tj. wyznaczonym przez Kodeks, nie daje Biskupowi możliwości prawnoformalnego umotywowania danej decyzji. Taka pozakanoniczna konsultacja zachowuje charakter prywatny, a decyzja Biskupa na niej oparta obciąża wyłącznie jego osobistą odpowiedzialność.

Trzeba tu jednak zwrócić uwagę na ten bardziej zasadniczy, moralny aspekt zagadnienia. Otóż sam rodzaj zaangażowania Kolegium Konsultorów we współpracę z Biskupem Diecezjalnym jest kanonicznie zupełnie różny od przyznanego Radzie Kapłańskiej. Rada Kapłańska ma mianowicie funkcję czysto i wyłącznie doradczą, w wyznaczonych jej sprawach; jej opinia nie jest nigdy wiążąca. Natomiast Kolegium ma ponadto do wykonania bardzo konkretne czynności samodzielne. Odnośnie zaś danej funkcji doradczej, jego opinia jest w niektórych przypadkach dla Biskupa wiążąca. W ten sposób Kolegium Konsultorów jest „de iure” i „de facto” podmiotem władzy rządzenia, aczkolwiek tylko w nielicznych wypadkach. Przyglądnijmy się zatem tym trzem kategoriom funkcji Kolegium Konsultorów; można je ująć w następujący schemat: 1. Funkcja doradczą wiążącą Rządcę diecezji; 2. Funkcja doradczą nie wiążącą Rządcy diecezji; 3. Funkcja zabezpieczająca Stolicę Biskupią; dodajmy tu jeszcze 4. Funkcja wyjątkowa.

1. Funkcja doradczą wiążącą Rządcę diecezji

Funkcja ta realizuje się w czterech przewidzianych przez Kodeks Prawa Kanonicznego przypadkach:

- Administrator diecezji („sede vacante”) nie może do roku swych rządów w ogóle udzielić duchownemu zezwolenia na ekskardynację, inkardynację, przesiedlenia się do innego Kościoła partykularnego; po roku zaś swych rządów może takiego zezwolenia udzielić, lecz jedynie z a z g o d ą Kolegium Konsultorów²².
- Administrator diecezji, gdyby zechciał usunąć z urzędu kanclerza lub notariusza Kurii musiałby uzyskać na to z g o d ę Kolegium Konsultorów²³.
- Administrator diecezji może wystawiać dymisorie kandydatom do święceń z a z g o d ą Kolegium Konsultorów²⁴.

²² „Ekskardynacji i inkardynacji, jak również zezwolenia na przesiedlenie się do innego Kościoła partykularnego nie może udzielić administrator diecezjalny, chyba że po roku wakansu stolicy biskupiej i za zgodą kolegium konsultorów.” Tamże, kan. 272.

²³ „Kanclerz i notariusze mogą być swobodnie usunięci z zajmowanego stanowiska przez biskupa diecezjalnego. Administrator diecezji może tego dokonać tylko za zgodą kolegium konsultorów”. Tamże, kan. 485.

²⁴ „Dla kandydatów do kleru diecezjalnego dymisorie może wystawić: za zgodą kolegium konsultorów — administrator diecezji.” Tamże, kan. 1018 § 1, 2.

— Dla alienacji majątku kościelnego, którego wartość przekracza najwyższą granicę ustaloną dla danego kraju przez Konferencję Episkopatu, Biskup Diecezjalny musi uzyskać, między innymi, zgodę Kolegium Konsultorów, zarówno gdy sam zamierza alienować majątek diecezjalny, jak też gdy ma zezwolić na alienację osobom prawnym nie podległym sobie a przebywającym na terenie diecezji ²⁵.

2. Funkcja doradcza nie wiążąca Rządcy diecezji

Otóż Biskup Diecezjalny ma obowiązek ustanowić w diecezji Ekonoma (tj. referenta gospodarczego) odpowiedzialnego za zarząd materialnych dóbr diecezji. Jednakże co do ustalenia osoby na ten urząd musi zasięgnąć opinii nie tylko diecezjalnej Rady Ekonomicznej (Gospodarczej), lecz także Kolegium Konsultorów. Ekonom ma być mianowany na okres pięciolecia, które po upływie może mu być odnawiane, nawet wielokrotnie, przez samego Biskupa. Ale gdyby szło o usunięcie Ekonoma w czasie trwania kadencji danego pięciolecia, musiałby zasięgnąć opinii (wysłuchać zdania, bez obowiązku uzyskania zgody), podobnie jak powyżej, zarówno Rady Ekonomicznej jak i Kolegium Konsultorów ²⁶.

3. Funkcja zabezpieczająca Stolicę Biskupią

Szczególną rolę ma do spełnienia Kolegium Konsultorów z dyspozycji prawa kodeksowego w odniesieniu do samego urzędu Biskupa Diecezjalnego, gdy ten znajdzie się w sytuacji nietypowej a tym samym trudnej. Sytuacje takie są dwie: wakans Stolicy Biskupiej i przeszkoda w jej działaniu. Wówczas dobro wspólne diecezji jest narażone na szczególne niebezpieczeństwo i jak gdyby na jego straży jest postawione Kolegium Konsultorów. Struktura ta ma tu do odegrania doniosłą i delikatną rolę.

Wakans Stolicy Biskupiej („Sede vacante”).

Wakans Stolicy Biskupiej wytwarza się w diecezji, gdy jej Biskup umrze, zrezygnuje, lub jest przeniesiony albo pozbawiony urzędu. Kolegium Konsultorów ma wówczas do wykonania wielorakie zadania.

— Gdy tylko diecezja przejdzie w stan wakansu, do momentu ustanowienia jej Administratora, rządy obejmuje od razu, według kolejności: biskup koadiutor (jeśli jest), biskup pomocniczy, a gdy ich jest kilku, najstarszy promocją, tj. stażem ²⁷. Gdyby nie było powyższych biskupów, to ster diecezji przejmuje właśnie Kolegium Konsultorów, o ile

²⁵ „Przy zachowaniu przepisu kan. 638 § 3, gdy wartość dóbr, których alienacja jest zamierzona, mieści się w ramach między najniższą i najwyższą sumą, określoną dla własnego kraju przez Konferencję Episkopatu, kompetentną władzę, jeśli idzie o osoby prawne nie podlegające biskupowi diecezjalnemu, ustalają własne statuty. W innym razie kompetentną władzą jest biskup diecezjalny, za zgodą Rady do spraw ekonomicznych i kolegium konsultorów, jak również zainteresowanych osób. Ich także zgodę musi uzyskać biskup diecezjalny w wypadku alienacji dóbr diecezji.” Tamże, kan. 1292 § 1. Osoby prawne na terenie diecezji nie podległe biskupowi, to głównie Wspólnoty zakonne.

²⁶ „Po wysłuchaniu zdania kolegium konsultorów oraz Rady do spraw ekonomicznych, każdy biskup powinien ustanowić w swojej diecezji ekonoma. Winien on być rzeczywiście biegły w sprawach gospodarczych i odznaczający się prawością. Ekonoma należy mianować na pięciolecie, lecz po jego upływie może być mianowany na dalsze pięciolecia. W czasie trwania kadencji, biskup nie powinien go usuwać bez ważnej przyczyny, którą sam ocenia i po wysłuchaniu zdania kolegium konsultorów oraz Rady do spraw ekonomicznych.” Tamże, kan. 494 §§ 1—2.

²⁷ Tamże, kan. 419.

w poszczególnym przypadku Stolica Apostolska nie zarządzi inaczej²⁸. Ono też niezwłocznie zawiadamia Stolicę Apostolską o wakansie diecezji²⁹. Ma w tym wypadku władzę kolegialną o zakresie kompetencji właściwym Wikariuszowi Generalnemu³⁰.

- W przeciągu ośmiu dni od otrzymania wiadomości o wakansie diecezji Kolegium Konsultorów ma w każdym wypadku wybrać Administratora diecezji³¹. Nawet wówczas, gdyby chwilowo objął rządy biskup koadiutor lub pomocniczy. Chyba, że biskup koadiutor ma prawo następstwa. Wybrany przez Kolegium Administrator, składa przed nim wyznanie wiary i od tego momentu przejmuje rządy diecezją³².
- Podczas wakansu Stolicy Biskupiej kończy się kadencja Rady Kapłańskiej, jako diecezjalnej struktury doradczej. Doznaje ona rozwiązania mocą samego prawa, chociażby się co dopiero ukonstytuowała. Natomiast w rolę Rady Kapłańskiej wchodzi właśnie Kolegium Konsultorów³³. Ono więc ma w tym okresie i wyznaczone z góry przez prawo funkcje doradcze, wiążące i nie wiążące Administratora, o czym była mowa powyżej, a także może być teraz przez Administratora konsultowane we wszystkich sprawach, które w kierowaniu diecezją uzna on za stosowne³⁴.
- Przy kanonicznym obejmowaniu diecezji przez nowego Biskupa, Kolegium Konsultorów odbiera od niego lub od jego pełnomocnika pismo nominacyjne, z którego to aktu obecny przy tym Kanclerz Kurii sporządza protokół. Jest to równocześnie zakończenie wakansu diecezji³⁵.
- Gdyby wakującą diecezję obejmował biskup koadiutor z prawem następstwa, Kolegium Konsultorów spełnia wówczas nieco zróżnicowaną rolę. Nominacyjne pismo apostolskie od koadiutora lub jego pełnomocnika przejmuje ewentualnie sam Biskup Diecezjalny, jeśli np. ma przejść na emeryturę, jest przeniesiony na inną Stolicę, itp. Przejęcia pisma dokonuje jednak w obecności Kolegium Konsultorów i Kanclerza Kurii. Dopiero wówczas, gdyby Biskupa Diecezjalnego nie było (zmarł, był ciężko chory, nieobecny), pismo nominacyjne koadiutora odbiera Kolegium Konsultorów, naturalnie zawsze w obecności Kanclerza, o czym była mowa powyżej³⁶.

²⁸ „W wypadku wakansu stolicy, aż do ustanowienia administratora diecezji, rządy diecezją przechodzą na biskupa pomocniczego, a gdy jest ich kilku na najstarszego promocją; jeśli zaś nie ma biskupa pomocniczego — na kolegium konsultorów, chyba że Stolica Święta inaczej zarządziła.” Tamże.

²⁹ Tamże, kan. 422.

³⁰ Tamże, kan. 426.

³¹ „W ciągu ośmiu dni od uzyskania wiadomości o zawakowaniu stolicy biskupiej, kolegium konsultorów powinno wybrać administratora diecezji, tego mianowicie, który będzie rządził diecezją — z zachowaniem przepisu kan. 502 § 3.” Tamże, kan. 421 § 1. Odesłanie tutaj przez Ustawodawcę do kan. 502 § 3 oznacza, że gdyby zgodnie z zarządzeniem Konferencji Episkopatu danego kraju funkcje Kolegium pełniła Kapituła Katedralna, to ona ma prawo wybrać administratora diecezji.

³² „Do osobistego złożenia wyznania wiary według formuły zatwierdzonej przez Stolicę Apostolską są zobowiązani: ...przed kolegium konsultorów administrator diecezji.” Tamże, kan. 833, 4.

³³ „Podczas wakansu stolicy, ustaje Rada kapłańska, a jej funkcje są wypełniane przez kolegium konsultorów. W ciągu roku od objęcia diecezji, biskup powinien od nowa ustanowić Radę kapłańską.” Tamże, kan. 501 § 2.

³⁴ Por. *Commento al Codice di Diritto Canonice*, jw., s. 298.

³⁵ „Biskup obejmuje kanonicznie diecezję, skoro tylko w tej diecezji — osobiście lub przez pełnomocnika — przedstawi apostolskie pismo kolegium konsultorów, w obecności kanclerza kurii, który sporządzi odpowiedni akt” KPK, kan. 382 § 3.

³⁶ „Biskup koadiutor obejmuje swój urząd przez okazanie nominacyjnego pisma apostolskiego — osobiście lub przez pełnomocnika — biskupowi diecezjalnemu oraz

Przeszkoda w działaniu Stolicy Biskupiej („Sede impedita”).

Tak zwany okres przeszkody w działaniu Stolicy Biskupiej może nastąpić w Kościele partykularnym w wyniku ciężkiej choroby Biskupa, połączonej zwłaszcza z utratą lub ograniczeniem świadomości, wskutek aresztowania, internowania, lub innego odcięcia kontaktu z podwładnymi. Jeśli wówczas nie ma biskupa koadiutora, biskupa pomocniczego, wikariusza generalnego, wykazu trzech kapłanów, sporządzonego przez Biskupa Diecezjalnego na tę okoliczność, którzy według kolejności obejmują rządy, to wkracza właśnie Kolegium Konsultorów i wybiera kapłana, aby rządził danym Kościołem partykularnym aż do czasu ustania przeszkody³⁷.

4. Funkcja doradcza wyjątkowa

Nowe prawo kościelne wyznacza Konsultorom jeszcze jedną funkcję, która jest nietypowa, trudna do przyporządkowania którejkolwiek z wyżej wymienionych i dlatego można by ją nazwać wyjątkową.

W wypadku mianowicie obsady Kościoła partykularnego przez biskupa koadiutora lub biskupa diecezjalnego, gdy już Stolicy Apostolskiej przedstawiono trzech zdatnych kandydatów, legat papieski ma jeszcze obowiązek zbadać, który z tych trzech odpowiadałby najbardziej na daną stolicę biskupią. W tym celu wspomniany legat ma zasięgnąć opinii następujących ludzi: metropolity danej Stolicy Biskupiej, biskupów diecezjalnych (czyli „sufrağanów”) w danej metropolii, przewodniczącego Konferencji Episkopatu i niektórych (a więc nie koniecznie wszystkich) członków Kolegium Konsultorów, a także niektórych kanoników Kapituły Katedralnej. Jest to ścisły obowiązek legata papieskiego, zatem w pełnym tego słowa znaczeniu prawo Konsultorów³⁸.

SPOSÓB DZIAŁANIA KOLEGIUM KONSULTORÓW

W celu należytego rozpoznania natury i zadań Kolegium Konsultorów, powinniśmy zarysować obecnie sposób jego działania. Ma to zarazem znaczenie praktyczne dla tej struktury. Tym bardziej, że jesteśmy tu zdani na interpretację logiczno-systematyczną Kodeksu, tj. na konieczność sięgnięcia do ustaw kodeksowych ogólniejszych oraz w ogóle do eklezjalnego celu omawianej instytucji. Brak bowiem bezpośrednich sformułowań prawnych na ten temat.

Kolegium Konsultorów, jak sama jego nazwa wskazuje, jest strukturą kolegialną. Obowiązuje go więc sposób działania właściwy osobom pra-

kolegium konsultorów, w obecności kanclerza kurii, który winien spisać protokół. Gdyby biskup diecezjalny miał niepokonalne przeszkody, wtedy wystarcza gdy biskup koadiutor lub biskup pomocniczy przedstawia apostolskie pismo nominacyjne kolegium konsultorów w obecności kanclerza kurii.” Tamże, kan. 404 §§ 1, 3.

³⁷ „Jeśli Stolica Apostolska czego innego nie zarządzi, w przypadku przeszkody w działaniu stolicy kierowanie diecezją przysługuje jeśli jest — biskupowi koadiutorowi. Gdy takiego nie ma albo sam ma przeszkodę, władzę przejmuje któryś z biskupów pomocniczych, wikariusz generalny lub biskupi, albo inny kapłan, według kolejności ustalonej w wykazie, który biskup diecezjalny winien sporządzić możliwie najszybciej po objęciu diecezji. Wykaz ten należy podać do wiadomości metropolity i odnawiać przynajmniej co trzy lata, a przechowuje go kanclerz zachowując tajemnicę. Jeśli nie ma biskupa koadiutora lub ma przeszkodę i nie ma wykazu, o którym w § 1, wtedy kolegium konsultorów wybiera kapłana, aby kierował diecezją.” Tamże, kan. 413 §§ 1—2.

³⁸ „Ponadto papieski legat powinien wysłuchać zdania niektórych członków kolegium konsultorów.” Tamże, kan. 377 § 3.

wnym kolegialnym³⁹. To naczelne założenie odpowiada zresztą lapidarnej w tym względzie normie kanonu 502 § 2 Kodeksu, który w sposób minimalny ustala metodę działania Kolegium Konsultorów. Czytamy tam: „Kolegium Konsultorów przewodniczy biskup diecezjalny, a podczas przeszkody w działaniu lub wakansu na Stolicy, ten kto tymczasowo zastępuje biskupa; przed jego zaś ustanowieniem, kapłan najstarszy święceniami w kolegium konsultorów”⁴⁰. W oparciu o te skąpe dane konkretne oraz o ustawy ogólne, które tutaj mają logiczne przyporządkowanie, można wewnętrzny sposób działania Kolegium Konsultorów ująć w następujące normy:

- Tylko Biskup Diecezjalny lub inny Rządca diecezji podczas jej wakansu lub przeszkody w rządzeniu mogą odbywać posiedzenia i przeprowadzać jakąś konkretną akcję z Konsultorami. Wyjątkowo zaś, gdy podczas wakansu Stolicy lub przeszkodzie w rządzeniu nie ma właściwego rządcy, zwołuje i przewodniczy temu Zespołowi najstarszy święceniami jeden z jego członków⁴¹.
- Kolegium Konsultorów działa poprzez dyskusje, wymianę opinii i podejmuje kolegialnie swoje akty, tzn. przez głosowanie, zgodnie z kan. 119 KPK.
- Biskup Diecezjalny lub tymczasowy Rządca diecezji, jako przewodniczący Kolegium, jest w myśl kanonu 119,2 kompetentny w trzecim głosowaniu, przy równej ilości głosów, rozstrzygnąć swym głosem za jedną, z dwóch opinii. Nie może to jednak dotyczyć wyborów.
- W wypadku dokonywania wyborów Kolegium Konsultorów musi działać w myśl kanonów KPK o wyborach⁴².
- Przewodniczący Kolegium Konsultorów (Biskup Diecezjalny, tymczasowy Rządca diecezji, najstarszy święceniami członek Kolegium) winien w swym działaniu przestrzegać wymogów kanonu 127 KPK, a więc:
a) jeśli jest wymagana zgoda, to do ważności aktu musi tę zgodę wyrazić większość obecnych Konsultorów; b) jeśli jest zaś wymagana tylko rada, swoją opinię muszą wyrazić wszyscy obecni.
- Wszyscy członkowie Kolegium podejmujący swoje czynności (zgody lub rady) są zobowiązani uczynić to szczerze, tzn. zgodnie ze swoim wewnętrznym przekonaniem. A gdy się domaga tego ważność sprawy, winni zachować tajemnicę. Jeden i drugi obowiązek może być przez Biskupa lub tymczasowego Rządcę diecezji specjalnie egzekwowany, np. przez przysięgę lub sankcję karną⁴³.

Przedstawiony sposób działania Kolegium Konsultorów musi być bardzo starannie w konkretnych wypadkach uprzednio przestudiowany. Pominięcie bowiem wymaganej formy działania powoduje często nieważność czynów.

Ustawodawca kodeksowy nie poleca wprost biskupom diecezjalnym, by obok obowiązującego statutu dla Rady Kapłańskiej mieli sporządzać jakiś oddzielny statut dla Kolegium Konsultorów. Kanon 496, postulujący statuty dla Rady Kapłańskiej, zatwierdzone przez Biskupa Diecezjalnego oraz uwzględniające ewentualne normy Konferencji Episkopatu, nie wspomina nic o Kolegium Konsultorów. Jednakże biskupi diecezjalni są kompetentni, by w ogólniejszych statutach Rady Kapłańskiej przewidzieć pewne normy także dla

³⁹ Zob. KPK, kan. 115 §§ 1—2. Por. K. Walf, *Einführung in das neue katholische Kirchenrecht*, Benzinger Zürich 1984, s. 112.

⁴⁰ KPK, kan. 502 § 2. Zob. *Commento al Codice di Diritto Canonico*, jw., s. 299.

⁴¹ Tamże, kan. 419; 502 § 2.

⁴² Tamże, kan. 119,1; 164—179.

⁴³ Tamże, kan. 127 § 3.

Kolegium, lub też sporządzić oddzielne statuty dla samego Kolegium Konsultorów, celem uzupełnienia ustaw kodeksowych odnośnie sposobu konstytuowania się tej struktury bądź jej działania ⁴⁴.

STRUKTURA ZASTĘPCZA NA TERENACH MISYJNYCH

Kodeks Prawa Kanonicznego określa diecezję, jako klasyczny model Kościoła partykularnego, zarówno z punktu widzenia doskonałości teologicznej jak i prawnej. Status prawny Kościoła partykularnego Ustawodawca przyznaje ponadto pięciu innym jednostkom terytorialno-organizacyjnym, a mianowicie: prałaturze terytorialnej, opactwu terytorialnemu, wikariatowi apostołskiemu, prefekturze apostołskiej, administraturze apostołskiej erygowanej na stałe ⁴⁵. Spośród tych pięciu rodzajów Kościołów partykularnych, uznanych za takie przez Ustawodawcę, tylko w dwóch, a mianowicie w wikariacie i prefekturze apostołskiej, czyli na terenach misyjnych, Kodeks wyraźnie przewiduje zastępcze organa doradcze w miejsce Rady Kapłańskiej oraz Kolegium Konsultorów. Pozostałe trzy, tzn. opactwo terytorialne, prałaturę terytorialną, administraturę apostołską erygowaną na stałe, wyłącza poza zasięg swojego zainteresowania w tej materii. W ten sposób unormowanie struktur i zadań doradczych w tych Kościołach, pozostawia Kodeks prawu specjalnemu, które im zatwierdzi lub nada Stolica Apostolska.

Natomiast na terenach misyjnych, tj. w wikariacie oraz prefekturze apostołskiej, funkcje Rady Kapłańskiej mają pełnić specjalne Rady. Powinni je powołać Wikariusz oraz Prefekt Apostolski, w składzie przynajmniej trzech prezbiterów — misjonarzy. Wykonywanie funkcji doradczych mogą one spełniać nawet pisemnie, gdyby się ujawniły jakieś trudności komunikacji osobistej ⁴⁶. Nie ulega wątpliwości, że szczegółowe statuty, które powinni sporządzić dla Rad, Wikariusz i Prefekt Apostolski, określą bliżej specyfikę ich działania, biorąc pod uwagę kanoniczną analogię do Rad Kapłańskich oraz inne uwarunkowania lokalne.

Mówiąc zaś o Kolegium Konsultorów, ustawodawca stwierdza, że jego funkcje w Wikariacie i Prefekturze Apostolskiej wypełnia właśnie ta Rada. Nie przewiduje więc tutaj Kodeks bardziej wyselekcjonowanego ciała doradczego. Jest jednak ważną pozytywną dyspozycją, że wymienione Rady konsultacyjne są na terenach kościelnej organizacji misyjnej zarazem jakby Kolegiami Konsultorów ⁴⁷.

KOLEGIUM KONSULTORÓW A KAPITUŁA KATEDRALNA

Zwykło się mówić, że w wyniku promulgacji Kodeksu Prawa Kanonicznego przez pap. Jana Pawła II (1983 r.) znaczną część funkcji przysługującej przedtem Kapitułom Katedralnym, przejęła Rada Kapłańska, a bardziej jeszcze Kolegium Konsultorów. Opinia ta jest w dużym stopniu słuszna. Taka już zresztą była myśl Soboru Watykańskiego II.

⁴⁴ Np. IV Synod diecezji tarnowskiej zawiera wśród aneksów także „Statut Rady Kapłańskiej i Kolegium Konsultorów”. W: *IV Synod diecezji tarnowskiej 1981—1986*. Tarnów 1986. Wyd. maszynopis — Xero, s. 485—488.

⁴⁵ KPK, kan. 368.

⁴⁶ Tamże, kan. 495 § 2.

⁴⁷ Tamże, kan. 502 § 4. L. Chiapetta, *Dizionario del nuovo Codice di Diritto Canonico*. Napoli 1986, s. 226, 1235.

Jednakże Kapituła nie została całkowicie pozbawiona swej dotychczasowej roli. Można powiedzieć, że została poniekąd „przekwalifikowana”. Nie tykając zadań liturgicznych, jakie z założenia zostały na przyszłość z nią związane ⁴⁸, pozostała Kapituła Katedralna nadal organem, któremu zarówno prawo zleca pewne odpowiedzialne czynności, także pozaliturgiczne, jak też Biskup Diecezjalny może jej od siebie powierzać różne zadania ⁴⁹.

Oto najpierw konkretne czynności pozaliturgiczne, przydzielone Kapitulie Katedralnej przez ustawodawstwo kodeksowe:

- Podobnie jak Kolegium Konsultorów tak i niektórych członków Kapituły Katedralnej musi legat papieski zapytać o opinię odnośnie kandydata na Biskupa Diecezjalnego lub Koadiutora ⁵⁰.
- Kapituły Katedralne mają prawo wysłać dwóch kanoników, wybranych kolegią, na synod prowincjalny, na równi z Radą Kapłańską i Diecezjalną Radą Duszpasterską ⁵¹.
- Konferencja Episkopatu może zdecydować, by Kapituły Katedralne spełniały w danym kraju rolę Kolegium Konsultorów. Jest to stałe prawo Kapituł ⁵².

Ponadto Biskup Diecezjalny, wyjąwszy funkcje zastrzeżone przez prawo ogólne lub specjalne (statuty) Radzie Kapłańskiej, Kolegium Konsultorów, czy też Diecezjalnej Radzie Duszpasterskiej i Ekonomicznej, jest władny poddawać pod konsultację Kapitulie wszystkie problemy, które uzna za stosowne. Obecnie nie musi się on czuć zobowiązany, by podzielać jej opinię, wyrażoną nawet jednogłośnie. Naturalnie mógłby także Biskup skonsultować z Kapitułą, według swej woli, także te zagadnienia, które już były przedtem na forum obrad powyższych kolegiów doradczych lub mają im być przedłożone. Tyle, że konsultacje z Kapitułą miałyby charakter nieformalny, co nie oznacza, że merytorycznie mniej ważny ⁵³.

REFLEKSJA KOŃCOWA

Według tezy eklezjologicznej, że tajemnica Kościoła składa się z pierwiastka wewnętrznego i zewnętrznego, które dopiero razem wzięte stanowią pełną wspólnotę zbawczą ⁵⁴, Kolegium Konsultorów partycypuje również mocno w wewnętrznej tajemnicy zbawczej Kościoła Partykularnego. Nie można tej struktury rozpatrywać wyłącznie jako czynnika czysto zewnętrznego, czysto prawnego w hierarchicznym ustroju Kościoła partykularnego. W przepisach nowego Kodeksu określających naturę i działanie Kolegium Konsultorów mieści się więc niewątpliwie jakieś głębsze, eklezjalno-moralne przesłanie dotyczące posłannictwa tej instytucji. Jakże to jest przesłanie? Wydaje się, że:

⁴⁸ „Kapituła kanoników katedralna lub kolegiacka, jest kolegium kapłanów, którego zadaniem jest sprawowanie bardziej uroczystych czynności liturgicznych w kościele katedralnym lub kolegiackim.” KPK, kan. 503.

⁴⁹ „Kapituła katedralna wypełnia ponadto zadania zlecone jej przez prawo lub przez biskupa diecezjalnego.” Tamże.

⁵⁰ Tamże, kan. 377 § 3.

⁵¹ Tamże, kan. 443 § 5.

⁵² Tamże, kan. 502 § 3. Np. Konferencja Episkopatu Austrii stworzyła możliwość przekazywania funkcji Kolegium Konsultorów, Kapitułom Katedralnym. Zob. H. Schwendenwein, Die Durchführung des neuen CIC durch die Österreichische Bischofskonferenz. W: Österreichisches Archiv für Kirchenrecht, 1—2, 35(1985) 178—198.

⁵³ Z takich posiedzeń Kapituły spisywane protokoły, mogą dawać Biskupowi prywatne motywy dla podejmowania decyzji.

⁵⁴ *Lumen Gentium*, n. 5.

1. Konsultorzy powinni, według wizji prawa kościelnego, odegrać rolę przede wszystkim jakiegoś czynnika stabilizującego w religijno-moralnym życiu Kościoła partykularnego. Rada Kapłańska jest ze swej natury nosicielem i odzwierciedleniem poglądów duchowieństwa, może więc wyrażać czasem idee sprzeczne ze sobą, oscylujące w kierunku ryzyka duszpasterskiego. Kolegium Konsultorów powinno zatem w łonie samej Rady Kapłańskiej oddziaływać na ewentualnie rozognione nastroje jak kojący balsam, który je roztropnie skoordynuje. A więc bronić zawsze tych wartości Kościoła partykularnego, które być może są stare i tradycyjne co do czasu, zostały jednak zdobyte z wielkim trudem i sprawdziły się, są wciąż żywotne, rodzą dobro, muszą zatem znaleźć także przebicie w konfrontacji z tym, co nowe lecz ryzykowne („*vetera novis augere*” — stare wzbogacać nowym, a nie niszczyć tylko dlatego, że stare). Oczywiście musi to być tradycjonalizm rozumny, dynamiczny, a nie zamykający Kościołowi drogę do odczytywania znaków czasu, właściwych każdej epoce. Tę r ó w n o w a g ę i c i ą g ł o ś ć obyczajowo-dyscyplinarną w Kościele partykularnym winni Konsultorzy zapewniać także w momentach zmian na Stolicy Biskupiej, by nurt życia Ludu Bożego mógł płynąć bez zakłóceń, pomimo odchodzenia i przychodzenia jego Pasterzy.

2. Konsultorzy nie mogą się zasklepić do działań wyznaczonych im przez prawo. A więc czekać na przedstawiane im przez Biskupa sprawy do konkretnych rozstrzygnięć, czy też oczekiwać na wakans Stolicy Biskupiej, by dopiero wówczas w pełni zajaśnieć wyborem Administratora diecezji. Są oni w myśl Kodeksu Prawa Kanonicznego najbardziej wyselekcjonowaną elitą duchowieństwa diecezjalnego. Ich funkcja wyrasta z głębi tajemnicy zbawczej Kościoła. Inaczej nie mieliby racji bytu. Powinni zatem stale, habitualnie nosić w sobie głębokie poczucie odpowiedzialności za zbawczy, duszpasterski, a zarazem uporządkowany prawnie kształt Kościoła partykularnego i jak najdynamiczniej dla tej idei pracować. Przy czym muszą mieć przed oczyma ten konkretny Kościół partykularny, któremu służą; jego specyfikę, jego uwarunkowania społeczne z przeszłości, teraźniejszości oraz z przewidywanej przyszłości. Równocześnie wśród tych partykularnych uwarunkowań powinni służyć podstawowym elementom uniwersalnej misji zbawczej Kościoła.

3. Według przewodniej myśli prawa kościelnego, Kolegium Konsultorów jest niewątpliwie zespołem kapłanów, który stoi najbliżej Biskupa Diecezjalnego. W tych ludziach zatem Biskup musi zawsze znajdować oparcie i ma prawo oczekiwać od nich rzeczowej lojalności. W dzisiejszych czasach działania różnych sił odśrodkowych w Kościele a także nacisku od zewnątrz, jest to bardzo doniosłe posłannictwo Księży Konsultorów. Mają oni jakby amortyzować na sobie te naciski, tak od zewnątrz jak i od wewnątrz. Będą to oczywiście czynić w sposób konstruktywny. Niekiedy nie zawahają się podsunąć Biskupowi nawet bardzo trudne dla niego przedsięwzięcia, gdy tylko uznają to w sumieniu za konieczne dla jak najlepiej pojętego dobra wspólnego Kościoła. W ich wewnętrznym poczuciu ma się utożsamiać konstruktywna służba urzędowi Biskupa ze służbą Kościołowi w ogóle.

4. Kolegium Konsultorów powinno wreszcie pamiętać o tym, że jest koniec końców ciałem doradczym Biskupa. Ma co prawda pewną ilość spraw określonych przez prawo, w których jego opinia jest wiążąca dla Pasterza diecezji, ale w swej ogólnej misji jest poza tym zespołem konsultacyjnym. Księża Konsultorzy muszą się zatem liczyć z tym, że Biskup ma prawo i może postąpić inaczej, że ta inna decyzja nie będzie wymierzona przeciwko nim — Konsultorom. Biskup jest bowiem ostatecznie osobiście odpowiedzialny za podejmowane decyzje, zarówno przed Bogiem, jak Kościołem, Papieżem, historią. On ma też osobisty charyzmat Ducha

Świętego do kierowania Ludem Bożym i do odczytywania znaków czasu dla swego Kościoła partykularnego. Konsultorzy przeto zawsze szczerze uznają to z boskiego posłannictwa wynikające prawo Biskupa do odmiennej decyzji i pomimo takiej będą niezmiennie, z poczuciem odpowiedzialności w sumieniu spełniać dalej wyznaczoną im przez Kościół rolę.

ZUSAMMENFASSUNG

Der Verfasser beschreibt in diesem Artikel eine neue, vom Kirchenrechtskodex vorausgesehene Diözesanstruktur, und zwar das Beraterkollegium („Collegium Consultorum“). Diese Struktur muss durch den Diözesanbischof aus den Mitgliedern des Diözesanpriesterrates bestimmt werden, und zwar in der Zahl von 6 bis 12 Priestern. Das Beraterkollegium hat eine doppelte Rechtspersönlichkeit; eine, indem es in der Tätigkeit mit dem Priesterrat eng verbunden ist, die andere dagegen als ihm durch die kirchliche Gesetzgebung oder durch den Bischof selbst die beauftragten Aufgaben erfüllen soll.

Die Kadenz des Beraterkollegiums wird vom Kirchenrechtskodex auf 5 Jahre bestimmt, ausgenommen der Vakanz des Bischofssitzes, wo es bis neuer Bischofsbesetzung bleibt. Als die Diözese zur Vakanz kommt, wählt das Beraterkollegium ihren Administrator aus. Und dieses bringt ihm bei der Regierung die vom Recht bestimmte Hilfe.

Nach der Meinung des Verfassers soll das Beraterkollegium eine Rolle der Stabilisierung und Beständigkeit sowohl gegen allerlei radikalen Bestrebungen der Priesterratsmitglieder wie auch gegen die sich nach und nach wechselnden Bischöfe spielen.